

Pedagogų iš pašaukimo rengimo universitete perspektyva

Vanda Kavaliauskienė

Klaipėdos universitetas

Straipsnyje atskleidžiama pedagoginio pašaukimo samprata, struktūra, nagrinėjami pedagogų profesijos būklės ypatumai ir pateikiamas pradinė klasių mokytojų pedagoginio pašaukimo ugdymo projektas. Taip pat aprašomi projektą grindžiantys principai, pedagoginio pašaukimo ugdymo tikslai, metodai ir ugdymo eksperimento rezultatas.

Temos aktualumas. Viena iš esminių Lietuvoje vykstančios švietimo reformos problemų yra mokytojų rengimas. Modernioji didaktikos kryptis, orientuota į vaiką, nemenkina ir mokytojo vaidmens ugdymo veikloje [7, p. 46]. Iš mokytojo laukiama didesnės, visapusiškesnės kompetencijos, įvairesnių gebėjimų, atsakomybės už vaiko kognityvius, akademinčius, asmenybės, socialinius ir kitus ugdymo aspektus. Nors švietimo kaitos ir mokyklos veiklos kokybė išimtinai nuo mokytojo darbo ar pastangų nepriklauso, bet neabejotinai daugiausia yra siejama su mokytojo asmenybe. Ar galima tikėti, kad mokiniams mokymasis taps įdomia ir jaudinančia veikla, jei pačiam mokytojui jo darbas yra neįdomus ir nepatrauklus, klausia M. Fullanas [2, p. 131]. Tai rodo, kad problema – vidinė mokytojo veikla.

Laikantis I. Kanto nuostatos, kad „žmogus ugdo žmogų“ ir siekiant visuminės vaiko asmenybės ugdymo, reikia tokios pat visuminės mokytojo asmenybės, t. y. tokios, kuri siektų ne tik profesinio, bet ir asmenybės pasirengimo profesinei mokytojo veiklai, suprantant tokio pasi-

rengimo svarbą ir būtinumą. Tarp tebesvarstomų su mokytojų rengimu susijusių problemų, tokių kaip mokytojo žinių [9, p. 164–165], mokytojų pedagogizavimo [10, p. 11–12], profesinio pedagoginio kryptingumo [1, p. 1–3], kandidatų įgyti mokytojo profesiją atrankos [3] ir kitų, nekalbama apie profesinės mokytojo savimonės vietą ir vaidmenį profesinio mokytojo rengimo sistemoje. Nekelia abejonų, kad tik mokytojo savimonė, jo pedagoginio pašaukimo struktūra garantuoja tai, ko iš pedagogo laukiama. Tačiau tai, kad vidinę mokytojo veiklą yra sunkiau stebėti, pažinti ir suprasti, neretai ji yra ignoruojama ar net menkinama. Esama teiginių, kad mokytojo profesija nebėra išrinktųjų ar pašauktųjų veikla, kad ji tapusi eilinė, kad mokytojams nebebūdingi tokie bruožai kaip pašaukimas, talentas, gebėjimas suprasti vaiko sielą ir kt. [4, p. 160]. Ar tai nerodo, kad reikia iš naujo atpažinti šaltinius, gaivinančius pedagogo vertingumą, pašaukimą, jo darbo ypatingumą, kad būtina ieškoti mokytojo asmenybės tobulinimo būdų, atliepančių vidinius jo siekius, stiprinti pirminį jo apsisprendimą tapti

mokytoju, motyvaciją dirbti pedagoginį darbą ir pan. Dėl to reikia kalbėti apie mokytojų išpašaukimo ugdymą kaip apie aktualią mokytojų rengimo problemą.

Šio straipsnio tikslas – išryškinti pedagoginio pašaukimo kaip esminį profesinio mokytojo rengimo aspektą.

Tyrimo objektas – pedagoginis pašaukimas ir jo ugdymas rengiant pradinį klasių mokytojus universitete.

Tyrimo metodai – ugdomasis (formuojamasis) eksperimentas, ilgalaikis tiesioginis stebėjimas, anketinė apklausa, rašinys, pokalbis, seminaras, diskusija.

Pedagoginio pašaukimo samprata

Kalbant apie pedagogų iš pašaukimo rengimą, būtina, nors ir glaustai, atskleisti pedagoginio pašaukimo sampratą, jo esmę ir struktūrą, kuria čia remiamasi.

Pagal L. Jovaišą, pašaukimas yra asmenybės santykis su konkrečiu darbu, kai realizuojama žmogaus individualybė. Pedagoginis pašaukimas yra apibūdinamas kaip motyvacinių, potencinių ir charakterologinių asmenybės savybių derinys, leidžiantis rinktis ugdymo darbą, jausti pasitenkinimą savo darbo rezultatais ir gyvenimo prasme [5, p. 47]. Pedagoginis pašaukimas yra susijęs su individo savimone, pasireiškiančia savęs pažinimu, savo santykio su pedagogo profesija suvokimu ir vertinimu, atveriančiu galimybes kryptingai, tikslingai veikti, tobulėti bei ugdytis. Apibendrintai būtų galima sakyti, kad pedagoginio pašaukimo esmė – tai individo tinkamumo pedagogo profesijai savimonei ir siekimas ją realizuoti [7, p. 25]. Visybinių pedagoginio pašaukimo struktūros vaizdą sudaro trys dalys – motyvacinė, potencinė ir charakterologinė (žr. 1 lentelę) [7, p. 29].

Motyvacinėje dalyje dominuoja ryškus savo pedagoginės veiklos supratimas, poreikis įgyti naujų kultūrinių vertybių, dalytis dvasinėmis gėrybėmis, gyventi pagal dvasines vertybes. Tai pasireiškia interesais, siekais, siekimais, polinkiais, leidžiančiais mokytojui sėkmingai ir su pasitenkinimu atlikti savo priedermes.

Potencinėje pedagoginio pašaukimo struktūros dalyje yra gabumai, talentai bei pedagoginiaisugebėjimai, suteikiantys galimybę lengvai, originaliai, kūrybiškai, efektyviai ir sėkmingai dirbti pedagoginį darbą. Tai profesionalumą ir profesinę kompetenciją ženklinti sritis.

Charakterologinėje pedagoginio pašaukimo struktūros dalyje – pedagoginio charaktero bruožai: dorovingumas, empatiškumas, humaniškumas, dvasingumas, intelektinis bei emocinis jautrumas ir daugelis kitų bruožų, atskleidžiančių ir išryškinančių tikrąją mokytojo vertę ir padedančių mokytojui tapti asmenybe, kuriai būdingas ne tik dorovinės kultūros vartojimas, bet ir jos kūrimas.

Pedagoginio pašaukimo struktūra yra lanksti, nes vienu jos struktūros dalių ar jų komponentų trūkumai gali būti kompensuojami kitais. Pedagoginio pašaukimo struktūra nėra galutinė. Jos turinys gali būti nuolatos papildomas, nes kiekviena pedagoginį pašaukimą turinti asmenybė pasižymi savitomis savybėmis ir išplečia šią struktūrą bei savitai ją nuspalvina.

Pedagogų profesijos rinkimosi būklė

Sprendžiant mokytojų rengimo Lietuvoje problemą, pastebima, kad nepakankamai dėmesio skiriama subjektyviajam veiksniumi, nors pripažįstama jo svarba pedagogo asmenybės saviraiškai. Todėl nestebina, kad universitete mokytojo profesijai besirengiantys studentai neturi kvalifikuotų žinių apie pedagogo veiklą nei

1 lentelė. *Pedagoginio pašaukimo struktūra*

<i>Pedagoginis pašaukimas</i>		
<i>Motivacija</i>	<i>Potencija</i>	<i>Charakteris</i>
1. Poreikis a) įgyti naujų kultūrinių vertybių b) dalytis dvasinėmis gėrybėmis c) gyventi pagal dvasines vertybes 2. Interesas a) filosofijai b) mokslinei žinijai 3. Siekis a) auklėti vaikus, daryti jų gyvenimą prasmingesnį b) vertybinės saviraiškos 4. Siekimas a) mokslo, socialinių, dorovinių, estetinės brandos vertybių b) dvasines vertybes perduoti kitiems c) profesinės gyvenimo prasmės ir laimės 5. Polinkis a) būti aktyviam, plėtoti asmenybės galias b) teigiamai vertinti pedagoginę veiklą c) linkėti kitiems sėkmės d) optimistiškai vertinti tikrovę e) išverti sunkumus	1. Pedagoginiai gabumai ir talentas 2. Pedagoginiai sugebėjimai: – intelektualiniai – kūrybiniai – akademiniai – didaktiniai – komunikaciniai – diagnostiniai – organizaciniai – socialiniai – ekspresyviniai – sugestyviniai	Pedagoginis charakteris – dorovingumas – empatiškumas – humaniškumas – dvasingumas – intelektualinis ir emocinis jautrumas – padorumas – mandagumas – dėmesingumas individualybei – tolerancija – vertinimo objektyvumas – savikritiškumas – pedagoginė meilė

apie jo asmenybę, nei gebėjimo pažinti, vertinti save kaip mokytoją, t. y. neturi pašaukimo kaip vertybės nuovokos, jos plėtojimo vizijos. 1995–1997 metais, vykdant pedagoginio pašaukimo ugdymo eksperimentą Klaipėdos universiteto Pedagogikos fakultete ir tiriant 60 antro kurso studentų pedagoginio pašaukimo struktūros požiūriu, išryškėjo, kad antro kurso studentai turi nedaug motyvacinių, potencinių ir charakterio pedagoginio pašaukimo požymių ir yra savo pedagoginio identiteto, *Aš* koncepcijos bei pedagoginės savimonės kūrimo stadijoje. Paaiškėjo, kad dauguma antro kurso studentų rengiasi mokytojų darbui be aiškaus pašaukimo. Tačiau pedagoginio pašaukimo ugdymo konstatuojamojo eksperimento metu nustatyta, kad daugelio studentų, besirengiančių tapti

mokytojais, asmenybės tipas pasižymi tokiais bruožais, kokių reikia sėkmingam pedagoginiam darbui.

Pedagoginio pašaukimo ugdymo projektas

Rengiant mokytojus, jiems yra skaitomi pedagogikos ir psichologijos kursai, studentai mokyklose atlieka pedagoginę praktiką. Visa tai prisideda prie pašaukimo ugdymo, bet tai nėra tiksliniai pedagoginio pašaukimo ugdymo kursai. Juos reikia parengti. Toks pradinių klasių mokytojų pedagoginio pašaukimo, t. y. tinkamo ugdymo darbui, savimonės ir meilės tam darbui ugdymo projektas buvo parengtas ir išbandytas Klaipėdos universitete 1995–1997 metais.

projektą grindžiantys principai

Projektas buvo grindžiamas:

1. Visybine (holistine) pedagoginio pašaukimo struktūra, kuri atsiskleidžia kaip mokytojo gyvenimo reiškiny, vidinis pedagoginis darbas, siejamas su pedagoginio darbo sėkme, teigiamais rezultatais, visuomenišku mokytojo veiklos įprasminimu ir asmenine mokytojo laime.

2. Humanistine pažiūra į pedagogą. Ugdymo pašaukimo sandų visybei reikia žiūrėti į mokytoją ne kaip į neprestižinės profesijos atstovą, ne kaip į žmogų, siekiantį perimti mokymo technologiją ir metodiką, ne kaip į plušantį, tik gyvenimui užsidirbantį darbininką, o kaip į asmenį, pasirinkusį mokytojo kelią klausantis savo vidaus balso. Šiuo atveju apie mokytojo rengimą, tiksliau – apie jo pasirengimą, siekimą atrasti, „užauginti“ mokytoją savyje tenka kalbėti kitaip. Išryškėja vidinis, neformalusis mokytojo rengimo aspektas, kur bihevioristinė terminija keičiama į filosofinę, nuskaidrinančią mokytojo „iškilimą“, „atsiradimą“ kaip palaipsni jo asmenybės kaitos, brandos procesą, paties mokytojo norą augti, tobulėti ir įsitraukti į šį procesą natūraliai visu gyvenimu, jo būdu. Einant šiuo keliu, būsimajam mokytojui turėtų aiškėti jo profesinio pasirinkimo prasmė, išpareigojimai, pašaukimas.

3. Pedagoginio ugdymo ir pedagoginio pasirengimo suderinamumu. Papildant išorinį, formalųjį mokytojo rengimą pasirengimu, kitaip atrodytų kūrimas tam tikros aplinkos, kuri padėtų, skatintų, drąsintų ir netrukdytų tokiam procesui. Paties būsimąjo mokytojo noras, pastangos, savęs, kaip mokytojo, asmenybės atradimas, ištyškinimas, nuskaidrinimas neabejotinai turėtų reikšmės visapusiškam rengimuisi būti mokytoju:

- skatintų studentų pedagoginį ir asmenybinį pasirengimą profesinei veiklai, studentų pasi-

rinktos profesinės srities, jos erdvės tyrinėjimą, analizavimą, apmąstymą ir siejimą su savo gyvenimu bei gyvenimo būdu;

- užkirstų kelią nenumatytiems, neigiamiems, nepageidautiniems reiškiniais būsimos profesinės veiklos srityje, galintiems sukelti stiprius išgyvenimus bei nusivylimą profesiniu pasirinkimu;
- leistų studentams numatyti, kurti, iškelti patraukliausias motyvuojančias būsimos profesijos vizijas, padedančias iš anksto aktyviai formuoti savo profesinį identitetą.

Pedagoginio pašaukimo ugdymo tikslai

Remiantis šiais principais, buvo numatyti tokie pedagoginio pašaukimo ugdymo tikslai:

1) ugdyti būsimąjo mokytojo pedagoginę autokonceptiją (savimonę):

- norą pažvelgti į savo ateitį per būsimosios profesijos prizmę;
- neabejingumą keliamiems švietimo, mokytojo rengimo tikslams ir reikalavimams;
- išsilaisvinimą iš esamų stereotipų ir neadekvačių visuomenės ekspektacijų, susijusių su mokytojo asmenybe;
- savo ir kitų moralinių bei etinių nuostatų, siejamų su mokytojo asmenybe, vertinimą;
- pasirengimą, nusiteikimą pastebėti, gilintis, analizuoti kylančias pedagogines situacijas; refleksiją bei dialogą ir įsitraukimą į ateities vizijas atspindinčią veiklą;

2) plėtoti visapusišką pasirengimą būti mokytoju:

- savianalizės pagrindu tinkamų tikslų ir priemonių tokiam pasirengimui pasirinkimą;
- suprasti nuolatinį tokio pasirengimo aktualumą nesumenkinant nuolatinės jo svarbos;
- pasirengimo etapų įvertinimą ir analizę;
- laukimo būseną bandant atsakyti į iškilusius klausimus, susijusius su savo profesinio identiteto paieškomis;

- siekiamo tikslo įvertinimą, rezultatų prognozavimą ir jų reikšmingumo suvokimą;
  - būsimosios profesinės veiklos, pagrįstos tokiu pasirengimu, viziją;
- 3) skatinti atvirumą kaitai:
- praktinį ir konceptualių pajėgumą inicijuoti, įgyvendinti naujoves;
  - naujovių, kaip asmenybės poreikių perėmimą;
  - naujų būtinų žinių ir įgūdžių įgijimą;
  - nepasitenkinimą savo esamu *status quo* ir gilinimąsi į tai, koks yra ir koks turėtų būti mokytojas;
  - savivoką;
  - savo pedagoginio pašaukimo lygmens nustatymą, „įėjimą į save“ bei savo asmenybės „erdvių“ tyrinėjimą ir vertinimą;
  - savęs klausinėjimą, „kas aš esu ir ką darau?“;
  - savęs supratimą; savo asmenybės vertinimą praeitais ir dabarties požiūriu;
  - orientavimąsi savo profesinėje aplinkoje ir nuolatinį jos kvestionavimą.

Pedagoginio pašaukimo ugdymo uždaviniai

1. Teikti studentams žinių apie pedagoginį pašaukimą, siekti, kad susidarytų teigiamą požiūrį į šią mokytojo savybę.

2. Ugdyti gebėjimą pažinti ir suprasti pašaukimo ir etikos ryšį praktinėje pedagoginėje veikloje.

3. Padėti studentams išsiaiškinti jų pedagoginio pašaukimo ir elgesio būklę. Skatinti studentų siekį stiprinti savąjį pedagoginį pašaukimą ir elgesį kaip aukščiausią profesinę vertybę, laiduojančią pedagoginės veiklos kokybę, galią įveikti profesijos nesėkmes.

4. Sudaryti studentams sąlygas pažinti save, kaupiti pedagoginės saviugdos, bendravimo su jaunimu patirtį.

Pedagoginio pašaukimo ugdymo metodai

Pedagoginiam pašaukimui ugdyti buvo numatyta taikyti suaugusiųjų ugdymo metodus, galin-

čius skatinti studentus sąmoningai, savarankiškai rengtis būsimam socialiniam vaidmeniui, ugdytis tokias asmenybės savybes kaip autonomiškumas, atsakomybė už savo tikslų ir uždavinių įgyvendinimą bei kryptingą jų siekimą; kurti palankią aplinką būsimai mokytojo asmenybei ugdytis, sudaryti galimybę gilintis į savo asmenybės pranašumus ir trūkumus; padėti ugdytis adekvatiems tobulinimosi poreikiams, skatinti kurti ir palaikyti tinkamą organizacinę mokytojo rengimo ir rengimosi struktūrą, sudarantiems kryptingos veiklos įvairovę.

Pedagoginio pašaukimo ugdymo programos etapai

Buvo numatyti tokie pedagoginio pašaukimo ugdymo programos metmenys, jos vykdymo etapai

I etapas (pirmi eksperimento metai). Savo pedagoginio pašaukimo lygmens vertinimas:

- studentų rašiniai: pedagoginė autobiografija, savo pedagoginė patirtis, rašinių aptarimas;
- pagal anketos klausimus profesijos pasirinkimo motyvų apmąstymas, jų aptarimas;
- testo pagalba analizuojami savo asmenybės ypatumai, tipai;
- rašiniai savianalizės, savęs vertinimo klausimais.

II etapas (antri, treči eksperimento metai). Adekvačių pažiūrų ir įsitikinimų formavimas / formavimasis:

- pedagogikos ir psichologijos kursų klausymas;
- su pedagogo profesija susijusių, dėstomų disciplinų studijavimas (paskaitos, seminarai, diskusijos):
  - pedagoginė etika,
  - pedagoginė aksiologija,
  - pedagoginio pašaukimo teorija,
  - pedeutologija;
- studentų pedagoginė praktika.

III etapas (treči eksperimento metai). Savo pedagoginio pašaukimo įtvirtinimas:

- savo buvusių mokytojų profesinių ir asmenybės ypatumų nagrinėjimas;
- susitikimai su reikšmingais pedagoginės srities žmonėmis;
- dabarties mokyklų, mokytojų pedagoginės veiklos stebėjimas ir aptarimas;
- individualūs ugdomieji pokalbiai apie savikritišką požiūrį į savo profesinį pasirengimą būsimam mokytojo vaidmeniui, pedagoginės saviugdodos planavimą (savišvieta, kvalifikacija, jų tobulinimas).

Buvo laikomasi nuostatos, kad visapusiškai ir savarankiškai pasirengusio mokytojo indėlis įšvietimo pažangą turėtų būti svarus, teikiantis gerų darbo rezultatų, o tai pačiam mokytojui keltų džiaugsmą ir pasitenkinimą savo profesine veikla ir įprasmintų asmeninį jo gyvenimą.

Pedagoginio pašaukimo ugdymo eksperimento rezultatai

Apibendrinus studentų pedagoginio pašaukimo ugdymo eksperimento rezultatus galima pasakyti, kad jiems buvo sudaromos galimybės formuoti savo profesinę savimone: savo asmenybės pastovumo, tapatumo, individualybės pajautimą, savo praeities, dabarties ir ateities sąsajų suvokimą pasirinktos profesijos kelyje. Studentai suprastdami save, savo asmenybės pranašumus ar trūkumus bandė nubrėžti realias savo asmenybės tobulinimo gaires, būdingas autonomiškai asmenybei, kuri sugeba savarankiškai spręsti, sąmoningomis pastangomis išlaikyti ar didinti savarankiškumą, vidinę atsakomybę už savo veiklos rezultatus. Iš tyrimo rezultatų matyti, kad studentai, remdamiesi savo patirtimi, žiniomis, sąžine, profesine savimone, linkę pasirinkti tobulinimosi kelią, formuoti savo pažiūras į būsimą darbą, kaip į prasmingą, aiškios

paskirties veiklą, galinčią duoti konkrečių rezultatų, teikiančią pasitenkinimą ir įprasminančią jų gyvenimą.

Eksperimento rezultatai leidžia teigti, kad jo vykdymo laikotarpiu nepasitaikė atveju, kad kas nors būtų pareiškęs, jog yra nusivylęs savo profesiniu pasirinkimu. Atvirkščiai, studentai įgijo žinių apie pedagoginį pašaukimą, leidžiančių kitaip negu iš pradžių pažvelgti į mokytoją, jo asmenybę. Eksperimento pradžioje studentų rašiniuose apie mokytoją, pasirinktą profesiją dominavo netikrumas, bendri teiginiai, o vėliau požiūris į mokytojo asmenybę tapo kokybiškai naujas, išsamus, struktūriškas. Svarbus dalykas yra tai, kad studentai atkreipė ypatingą dėmesį į mokytojo asmenybės charakterologinį savitumą (anksčiau tai jiems neatrodė labai svarbu), pradėjo išsamiai analizuoti mokytojo charakterio pranašumus ir trūkumus. Aiškindamiesi šiuos dalykus, studentai pradėjo žvelgti į save, savo charakterį suvokė kaip vieną svarbią pedagoginio pašaukimo struktūros dalį. Turint galvoje, kad charakteris parodo asmenybės motyvacinę dispoziciją ir apibūdina subjekto socialinį ir moralinį vertingumą [6, p. 35], jo išryškėjimas ir tinkamų pedagogo profesijai broožų ugdymas yra neabejotinas indėlis į studentų pedagoginio pašaukimo ugdymą.

Išvados

1. Pedagoginio pašaukimo ugdymo eksperimentas įvedė studentus į mokytojo profesijos tyrinėjimo sritį, teikiančią galimybių formuoti savo profesinį identitetą.

2. Pažiūrų ir įsitikinimų formavimo kursas studentai laikė reikalingais ir turėjusiais įtakos jų, kaip būsimųjų pedagogų, asmenybei tobulėti. Ypač naudingas, studentų požiūriu, Pedagoginio pašaukimo teorijos kursas, padėjęs

gilintis į savo, kaip būsimojo mokytojo, asmenybę, skatinusį pradėti „keisti ir koreguoti save“. Pedagoginio pašaukimo teorijos kursas studentams, dalyvavusiems eksperimente, turėjo įtakos jų savivaizdžiui susidaryti, skatino valinį ir veiklinamąjį jo aspektą. Studentai nedviprasmiškai pasisakė už šio kurso reikalingumą ir net nurodė, kai kursą reikėtų skaityti pirmųjų studijų metų pirmą pusmetį.

3. Ypač reikšmingas pedagoginiam pašaukimui ugdyti buvo rašinys tema: „Buvo toks mokytojas...“, kuris sudarė galimybę atlikti išsamią ir studentų pageidaujamą buvusio mokytojo asmenybės analizę pedagoginio pašaukimo struktūros požiūriu.

4. Kai kurie studentai, apibūdindami savo trūkumus (motyvacijos, potencijos bei charakterio), numatė konkrečias saviugdос gaires, rengėsi prasmingai, sėkmingai pedagoginei veiklai, teikiančiai pasitenkinimą ir padedančiai atrasti gyvenimo prasmę.

5. Eksperimente dalyvavusių studentų mone, pedagoginio pašaukimo ugdymo projektas buvo neabejotinas indėlis į pedagoginio jų pašaukimo ugdymą.

6. Formuojamuoju eksperimentu nustatytas studentų – būsimojų mokytojų – pedagoginio pašaukimo ugdymo ir tobulinimo universitete būdas.

7. Pedagoginio pašaukimo ugdymas universitete yra įmanomas ir perspektyvus.

LITERATŪRA

1. Bitinas B. Tobulėti ar keisti? // Mokykla. 1998, Nr. 11.
2. Fullan M. G. The New Meaning of Educational Change. Cassel; London, 1995.
3. Giedraitienė-Lileikienė T. Mano būsimoji profesija – mokytojas. Kaunas, 1998.
4. Grigas R. Tautos likimas. Vilnius: Rosma, 1995.
5. Jovaiša L. Edukologijos pradmenys. Vilnius, 1993.
6. Jovaiša L. Ugdymo gairės. Kaunas, 1985.

7. Kavaliauskienė V. Pedagoginis pašaukimas ir jo ugdymas: Daktaro disertacija. Klaipėda, 1998.

8. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos. Vilnius, 1994.

9. Pūkelis K. Mokytojų rengimas ir tautinė kultūra. Kaunas, 1995.

10. Rajeckas V. Svarbiausieji mokytojų rengimo pedagogizacijos aspektai // Pedagogika. Mokslo darbai. 1996, Nr. 32.

THE PERSPECTIVE OF EDUCATION OF TEACHERS HAVING VOCATION

Vanda Kavaliauskienė

Summary

The article is dealing with the problem of perfection of teacher education. It draws attention to the phenomenon of „pedagogic vocation“ giving a short description of its essence and structure and aims at showing it as an essential aspect in teacher education.

Also a project of developing future primary school

teachers' pedagogic vocation that has been worked out and put to the test at Klaipėda university is presented.

The article stresses that understanding of teachers' subjective world and their professional self-concept may serve as a necessary precondition for the improvement the education of teachers at the university.

*Gauta 2000 10 15
Priimta 2000 10 25*